

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Львівського державного
університету внутрішніх справ
доктор юридичних наук, професор

Дмитро ШВЕЦЬ
2026

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення
результатів дисертації Наталії ТІТОВОЇ на тему
«Подія кримінального правопорушення у кримінальному провадженні»,
поданої на здобуття ступеня доктора філософії
у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»**

Кафедра кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 (з підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України) Львівського державного університету внутрішніх справ, заслухавши публічну презентацію наукових результатів дисертації Наталії ТІТОВОЇ на тему «Подія кримінального правопорушення у кримінальному провадженні», а також за результатами об'єктивної оцінки рецензентів та експертної позиції учасників фахового семінару, проведеного 26 лютого 2026 року, констатує наступне:

Тема дослідження є актуальною: Подія кримінального правопорушення як перший і основоположний елемент предмета доказування, передбачений п. 1 ч. 1 ст. 91 Кримінального процесуального кодексу України, відіграє ключову роль у структурі кримінального провадження. Саме встановлення події є первинною умовою для здійснення подальшого розслідування та судового розгляду кримінальної справи. Без доведеності факту настання події у просторі та часі неможливо вести мову про встановлення інших обставин предмета доказування, включаючи винуватість особи, форму вини, обставини, що впливають на ступінь тяжкості вчиненого діяння та інші юридично значущі факти.

Аналіз судової практики Верховного Суду України та місцевих судів свідчить про те, що недоведеність події кримінального правопорушення є однією з найпоширеніших підстав для ухвалення виправдувальних вироків або закриття кримінальних проваджень. За різними оцінками, від 15 до 20 відсотків виправдувальних вироків ухвалюються саме через недоведеність події кримінального правопорушення, що свідчить про існування суттєвих проблем у теорії та практиці встановлення цього елемента предмета доказування.

Актуальність дослідження події кримінального правопорушення зумовлена також низкою об'єктивних чинників. По-перше, в умовах воєнного стану в Україні значно зросла кількість кримінальних правопорушень військового характеру, корупційних діянь, кіберзлочинів та інших посягань, які характеризуються специфічними обставинами події та потребують особливих підходів до їх встановлення й доказування. По-друге, активна цифровізація суспільних відносин призвела до появи нових видів кримінальних правопорушень (кіберзлочини, злочини у сфері електронної комерції тощо), що вимагає переосмислення традиційних підходів до встановлення події та використання інноваційних технологій і цифрових доказів. По-третє, інтеграція України до європейського правового простору передбачає необхідність приведення національного законодавства та правозастосовної практики у відповідність до міжнародних стандартів доказування, включаючи питання встановлення події кримінального правопорушення.

Таким чином, потреба у комплексному науковому дослідженні теоретичних, процесуальних та прикладних аспектів події кримінального правопорушення, розробці науково обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства та правозастосовної практики у цій сфері зумовлює актуальність теми дисертаційного дослідження.

Дисертація виконана відповідно до п.п. 1, 3, 8, 14 Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020-2024 роки (наказ МВС України № 454 від 11.06.2020), п. 14 Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2025-2029 роки (наказ МВС України № 326 від 21.05.2024) та Плану науково-дослідних робіт Львівського державного університету внутрішніх справ та наукової теми «Протидія кримінальним правопорушенням, підслідним Національній поліції: правові, кримінологічні та криміналістичні аспекти» (номер державної реєстрації 0121U113930, 0124U005075). Тема дисертації затверджена рішенням Вченої ради Львівського державного університету внутрішніх справ (протокол № 4 від 26 жовтня 2022 року).

Метою дисертації є комплексний теоретико-прикладний аналіз події кримінального правопорушення як елемента предмета доказування у кримінальному провадженні, розробка науково обґрунтованих пропозицій щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства України та практики його застосування в частині встановлення й доказування події кримінального правопорушення.

Для досягнення цієї мети було визначено наступні завдання:

– дослідити генезу наукових поглядів на поняття події кримінального правопорушення у вітчизняній та зарубіжній доктрині, визначити етапи формування та розвитку теоретичних уявлень про цю кримінально-процесуальну категорію;

– розкрити поняття, сутність та структуру події кримінального правопорушення як елемента предмета доказування, визначити її місце і роль у системі обставин, що підлягають доказуванню у кримінальному провадженні;

– з'ясувати співвідношення події кримінального правопорушення з суміжними кримінально-правовими та кримінальним процесуальними категоріями (складом кримінального правопорушення, діянням, механізмом вчинення кримінального правопорушення тощо);

– провести класифікацію подій кримінальних правопорушень та визначити її теоретичне і практичне значення для кримінального провадження;

– дослідити процесуальний порядок встановлення події кримінального правопорушення на різних стадіях кримінального провадження та виявити його особливості;

– проаналізувати криміналістичні методи та засоби встановлення обставин події кримінального правопорушення, визначити їх ефективність та можливості застосування у сучасних умовах;

– охарактеризувати слідчі (розшукові) дії як засоби встановлення події кримінального правопорушення, визначити їх систему та особливості проведення;

– дослідити особливості доказування події кримінального правопорушення у теорії та практиці, виявити проблемні аспекти цього процесу;

– з'ясувати роль судової експертизи як засобу встановлення та доказування обставин події кримінального правопорушення;

– проаналізувати можливості використання інноваційних технологій та цифрових доказів для встановлення події кримінального правопорушення;

– виявити проблемні питання встановлення події кримінального правопорушення та розробити пропозиції щодо вдосконалення кримінального процесуального законодавства України.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі встановлення та доказування події кримінального правопорушення у кримінальному провадженні.

Предметом дослідження є подія кримінального правопорушення у кримінальному провадженні.

Методологічна основа дослідження: Методологічною основою дисертаційного дослідження є діалектичний метод наукового пізнання, який дозволив дослідити подію кримінального правопорушення у її взаємозв'язку з іншими елементами предмета доказування та у динаміці розвитку кримінального процесуального законодавства і правозастосовної практики. У процесі дослідження використано загальнонаукові та спеціально-юридичні методи пізнання.

Історико-правовий метод застосовано для дослідження генези наукових поглядів на поняття події кримінального правопорушення у вітчизняній та

зарубіжній доктрині, виявлення етапів формування теоретичних уявлень про цю категорію (підрозділ 1.1).

Формально-логічний метод використано для розкриття поняття, сутності та структури події кримінального правопорушення, визначення її співвідношення з суміжними категоріями, формулювання дефініцій та наукових висновків (підрозділи 1.2, 1.3).

Системно-структурний метод застосовано для дослідження структури події кримінального правопорушення, її елементів та зв'язків між ними, визначення місця події у системі обставин, що підлягають доказуванню (підрозділ 1.2).

Метод класифікації використано для систематизації подій кримінальних правопорушень за різними критеріями та визначення практичного значення такої класифікації для кримінального провадження (підрозділ 1.4).

Порівняльно-правовий метод застосовано для зіставлення вітчизняних і зарубіжних підходів до розуміння події кримінального правопорушення, виявлення спільного та відмінного у правовому регулюванні питань встановлення події у різних країнах (підрозділи 1.1, 3.4).

Метод аналізу документів використано для вивчення кримінального процесуального законодавства України, судової практики, матеріалів кримінальних проваджень, статистичних даних щодо встановлення події кримінального правопорушення (підрозділи 2.1, 3.1, 3.4).

Соціологічний метод (анкетування, опитування) застосовано для виявлення проблем практики встановлення події кримінального правопорушення, збирання емпіричних даних щодо ефективності використання різних засобів доказування (підрозділи 2.3, 3.1, 3.2).

Статистичний метод використано для узагальнення та аналізу кількісних показників щодо встановлення події кримінального правопорушення, виявлення закономірностей та тенденцій у правозастосовній практиці (підрозділи 3.1, 3.4).

Наукова новизна одержаних результатів дослідження одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших в Україні комплексним монографічним дослідженням теоретико-правових, процесуальних та прикладних аспектів події кримінального правопорушення у кримінальному провадженні. У результаті проведеного дослідження сформульовано та обґрунтовано низку нових наукових положень, висновків та пропозицій, зокрема:

вперше:

– розроблено багатокритеріальну класифікацію подій кримінальних правопорушень за такими підставами: характер суспільно небезпечних наслідків; ступінь визначеності у часі та просторі; рівень складності встановлення; тривалість події у часі; кількість епізодів діяння; наявність продовження або повторення; специфіка слідової картини; необхідність застосування спеціальних знань для встановлення;

– запропоновано авторську концепцію стадійності встановлення події кримінального правопорушення, яка включає: попереднє встановлення ознак події (під час внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових розслідувань); повне встановлення події (на етапі досудового розслідування); верифікацію події (на судових стадіях кримінального провадження); остаточне підтвердження події (в обвинувальному вирокі, що набрав законної сили);

– розроблено систему процесуальних гарантій встановлення події кримінального правопорушення, яка включає: гарантії всебічності та повноти встановлення обставин події; гарантії достовірності встановлення події; гарантії законності засобів встановлення події; гарантії процесуальної фіксації обставин події;

удосконалено:

– теоретичні положення щодо співвідношення події кримінального правопорушення з такими суміжними категоріями як склад кримінального правопорушення, діяння, механізм вчинення кримінального правопорушення, кримінальна ситуація, юридичний факт, шляхом виявлення спільних та відмінних ознак цих понять та визначення меж їх застосування;

– структурну модель події кримінального правопорушення, яка включає такі обов'язкові елементи: об'єктивну сторону події (діяння, наслідки, причинний зв'язок); місце події; час події; обстановку події; предмет посягання (за наявності); а також факультативні елементи: знаряддя та засоби вчинення діяння; спосіб вчинення діяння; слідову картину події;

– положення про систему слідчих (розшукових) дій як засобів встановлення події кримінального правопорушення шляхом виділення базових слідчих (розшукових) дій, які застосовуються для встановлення події будь-якого кримінального правопорушення (огляд, допит, обшук), та спеціальних слідчих (розшукових) дій, необхідних для встановлення події певних видів кримінальних правопорушень;

– наукові уявлення про роль судової експертизи у встановленні та доказуванні події кримінального правопорушення шляхом визначення критеріїв обов'язковості призначення експертизи для встановлення події та розробки рекомендацій щодо формулювання питань експерту;

– положення про використання цифрових доказів для встановлення події кримінального правопорушення шляхом визначення понятійного апарату, класифікації цифрових доказів, процесуального порядку їх отримання та дослідження;

дістали подальшого розвитку:

– запропоновано авторське визначення поняття події кримінального правопорушення як самостійної кримінально-процесуальної категорії, яка являє собою сукупність фактичних обставин, що характеризують факт об'єктивної дійсності, внаслідок якого настали суспільно небезпечні наслідки або виникла загроза їх настання, який локалізований у просторі та часі і підлягає обов'язковому встановленню у кримінальному провадженні

незалежно від того, чи містить він ознаки складу кримінального правопорушення;

– положення про те, що подія кримінального правопорушення має подвійну правову природу: з одного боку, вона є елементом предмета доказування (процесуальний аспект), з іншого – матеріальною основою складу кримінального правопорушення (матеріально-правовий аспект), що зумовлює необхідність диференційованого підходу до її дослідження;

– теоретичні уявлення про місце та роль події кримінального правопорушення у системі обставин, що підлягають доказуванню, її взаємозв'язок з іншими елементами предмета доказування;

– наукові положення про особливості встановлення події на різних стадіях кримінального провадження з урахуванням специфіки завдань кожної стадії та повноважень суб'єктів доказування;

– положення про криміналістичні методи та засоби встановлення обставин події кримінального правопорушення шляхом їх систематизації та визначення критеріїв вибору відповідних методів залежно від виду кримінального правопорушення;

– наукові уявлення про стандарт доказування події кримінального правопорушення з урахуванням принципу презумпції невинуватості та вимоги доведення обставин «поза розумним сумнівом»;

– положення про проблемні питання встановлення події кримінального правопорушення та шляхи їх вирішення шляхом аналізу типових помилок правозастосовної практики та розробки рекомендацій щодо їх усунення.

- обґрунтовано, що структура події кримінального правопорушення включає такі обов'язкові елементи: а) факт вчинення суспільно небезпечного діяння (дію або бездіяльність); б) місце вчинення діяння; в) час вчинення діяння; г) спосіб вчинення діяння; д) знаряддя та засоби вчинення діяння; е) обстановку вчинення діяння; є) наслідки діяння (для матеріальних складів). Доведено, що всі структурні елементи події перебувають у системному зв'язку та їх сукупне встановлення є необхідною умовою для визнання події такою, що відбулася та містить ознаки кримінального правопорушення.

Особистий внесок здобувача. Представлені в дисертації результати дослідження належать особисто здобувачу.

Теоретичне та практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що основні результати дослідження можуть бути використані:

в *освітньому процесі* – під час проведення занять з навчальних дисциплін «Кримінальний процес», «Криміналістика», «Досудове розслідування», підготовки методичної літератури (акт впровадження у освітній процес Львівського державного університету внутрішніх справ від 13.11.2025 №71);

у *науково-дослідній сфері* – для подальших досліджень проблем встановлення події кримінального правопорушення під час здійснення доказування у кримінальному провадженні (акт впровадження у наукову діяльність

Львівського державного університету внутрішніх справ результатів дослідження від 13.11.2025 № 26);

у практичній роботі – під час проведення досудового розслідування та судового розгляду.

Основні положення і результати дисертації апробовані на чотирьох міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, семінарах та круглих столах, зокрема: на науково-практичному семінарі «Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування» (м. Львів, 02 грудня 2022 року), на міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні питання кримінального провадження у сучасних умовах» (м. Одеса, 31 травня 2023 року), на міжнародній науковій інтернет-конференції «Актуальні дослідження правової та історичної науки» (м. Тернопіль, Україна – м. Ополе, Польща, 18-19 вересня 2023 р.), на науково-практичному семінарі «Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування» (м. Львів, 04 грудня 2025 року).

Основні результати дисертації опубліковано в 8 наукових публікаціях, з них 4 статті у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України категорії «Б», 4 тези наукових доповідей, опублікованих за результатом участі у науково-практичних семінарах, міжнародних науково-практичних конференціях, круглих столах.

Зокрема, це:

наукові праці, в яких опубліковано основні наукові результати:

1. Тітова Н. В. Кримінально-процесуальна характеристика елементів події кримінального правопорушення, які підлягають доказуванню у кримінальному провадженні. *Фаховий науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». № 8 (66), 2023. С. 107–113. DOI <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2023-8-9091>*

2. Тітова Н. В. Аудіо-, відеоконтроль особи як засіб встановлення події кримінального правопорушення у кримінальному провадженні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. № 82 Т. 3, 2024. С. 131–136. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.3.21>*

3. Тітова Н.В. Проблемні аспекти доказування події кримінального правопорушення: аналіз документування часу, місця, способу та інших обставин вчинення кримінального правопорушення. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія: «Юридичні науки. № 86. Ч. 5, 2024. С. 135–139. DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.86.5.19>*

4. Тітова Н. В. Слідчі (розшукові) дії як засоби встановлення події кримінального правопорушення. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки». № 1, 2026. С. 169–174. DOI <https://doi.org/10.25313/2520-2308-2026-1-11889>*

наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Тітова Н. В. Час та місце як елементи події кримінального правопорушення. *Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового*

розслідування: тези доповідей учасників науково-практичного семінару (02 грудня 2022 року) / упор. А.Я. Хитра. Львів: ЛьвДУВС. 2022. С. 107–110.

6. Тітова Н. В. Доказування місця вчинення кримінального правопорушення на фоні повномаштабного вторгнення російської федерації на територію України. *Актуальні питання кримінального провадження у сучасних умовах: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Одеса, 31 травня 2023 р. Одеса: ОДУВС, 2023. С. 240–243.*

7. Тітова Н. В. Несанкціоноване проведення огляду місця події, що призводить до втрати речових доказів, що підтверджують або спростовують подію кримінального правопорушення. *Актуальні дослідження правової та історичної науки (Випуск 53): матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції, (м. Тернопіль, Україна – м. Ополе, Польща, 18-19 вересня 2023 р.) / [редкол. : О. Яремко та ін.] ; ГО «Наукова спільнота»; WSZIA w Opolu. Тернопіль : ФО-П Шпак В.Б. С. 71–75. URL: https://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=3655*

8. Тітова Н. Використання інноваційних технологій та цифрових доказів для встановлення події кримінального правопорушення. *Процесуальне та криміналістичне забезпечення досудового розслідування: тези доповідей учасників науково-практичного семінару (04 грудня 2025 року) / упор. А.Я. Хитра. Львів: ЛьвДУВС. 2025. С.233–238.*

З огляду на викладене, фаховий семінар кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 1 Львівського державного університету внутрішніх справ приймає рішення надати Висновок про те, що дисертація Наталії ТІТОВОЇ на тему «Подія кримінального правопорушення у кримінальному провадженні», подана на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право»,

1) містить елементи наукової новизни, а її результати мають теоретичне і практичне значення для вітчизняної юридичної науки;

2) відповідає Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261, Вимогам до оформлення дисертацій, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40, Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а також положенням освітньо-наукової програми «Право» для підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – за спеціальністю 081 «Право» у Львівському державному університеті внутрішніх справ;

3) відображена у вісьмох публікаціях, зокрема: чотирьох статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях, перелік яких затверджено МОН України, а також у чотирьох тезах доповідей на науково-практичних заходах, – що демонструє повноту попереднього оприлюднення результатів дослідження;

4) виконана дисертанткою самостійно, отримані теоретичні висновки і результати демонструють особисті дослідження авторки;

5) рекомендується до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Голова засідання фахового семінару:

професор кафедри кримінального процесу

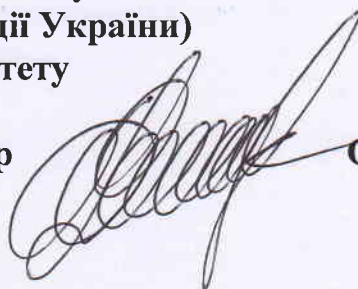
та криміналістики факультету № 1

(з підготовки фахівців для органів досудового розслідування Національної поліції України)

Львівського державного університету

внутрішніх справ

доктор юридичних наук, професор

Оксана ДУФЕНЮК